TASDIQLAYMAN
O‘quv-uslubiy boshqarma boshlig‘i
_____ I.Madatov
2026-yil 14-oktabr

Kattaqo‘rg‘on davlat pedagogika instituti Pedagogika fakulteti

2-bosqich Psixologiya yo‘nalishi talabalariga 3-semestr uchun

« Eksperimental psixologiya » fanidan yakuniy nazorat savollari

Imtihon shakli: yozma

№	Mavzu	1-QISM “OSON SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning kirish qismidan asosan nazariy savollardan iborat bo’ladi	2-QISM “ODDIY SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 1-rejasidan asosan mulohazaviy savollardan iborat bo’ladi	3-QISM “MURAKKAB SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 2-rejasidan asosan qoidalar, teoremalar, kabi savollardan iborat bo’ladi	4-QISM qism “MURAKKAB SAVOLLAR 2” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 3-rejasidan asosan tendensiyalar, paradigmalar, konsepsiyalar kabi savollardan iborat bo’ladi	5-qism “QIYIN SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning xulosa yani yakuniy qismidan asosan talabani mustaqil fikrlashga, mavzuni to’liq anglashga yo’naltiradigan savollardan iborat bo’ladi
1.	Psixologik o‘lchov	Psixologik o‘lchov nima va uning asosiy vazifalari nimalardan iborat T.I. Psixologik xususiyatlar O‘lchash jarayoni Individual farqla Baholash vositalari	Psixologik testlar qanday turlarga bo‘linadi? T.I. Ishonchlilik (reliability) Haqiqiylik (validity)	Skala (shkala) tushunchasi va uning psixologik o‘lchovdagi o‘rni qanday?	Psixologik o‘lchov vositalarini tuzishda nimalarga e’tibor qaratish lozim?	Psixometrik tahlil nima va u qanday amalga oshiriladi?
2.		Subyektiv va obyektiv baholash uslublari o‘rtasidagi farqlarni tushuntiring.T.I Shaxsiy fikr Faktlarga asoslangan baho Eksperimentator ta’siri	Psixologik testlardan foydalanganda yuzaga keladigan etik muammolarni izohlang. T.I. Maxfiylik Rozilik Natijalarni noto‘g‘ri talqin qilish	Psixologik o‘lchovda “ishonchlilik” nimani anglatadi?	Psixologik o‘lchovda qanday baholash usullari bor?	Normativ va ipsativ o‘lchov nima?
3.	Sensor deprivatsiyasi.	Sensor deprivatsiya nima? T.I. Sezgi (sensor) ma’lumot yetishmovchiligi Atrofdagi ta’sirlar kamayishi Ong holatining o‘zgarishi	Qanday sharoitlar sensor deprivatsiyaga olib keladi? T.I. Qorong‘ilik Tovushsiz muhit Harakat cheklovi	Sensor deprivatsiya inson psixikasiga qanday ta’sir qiladi?	Sensor deprivatsiyadan ijobiy maqsadlarda qayerda foydalaniladi?	Sensor deprivatsiyaning uzoq davom etishi qanday salbiy oqibatlarga olib keladi?

4.		Sensor deprivatsiya tajribasida ishtirokchilar qanday holatlarni boshdan kechiradi?	Eksperimental psixologiyada Sensor deprivatsiya o‘rganish nima uchun muhim? T.I. Psixikaning chegaralarini aniqlash Stressga chidamlilikni o‘lchash	Sensor deprivatsiyaga doir eksperimentlar etik jihatdan qanday baholanadi?	Sensor deprivatsiya qanday psixologik holatlarni kuchaytirishi mumkin?	Sensor deprivatsiya ong oqimiga qanday ta’sir qiladi?
5.	Sezgi psixofizikasi.	Tovushning qaysi fizik xossalari psixofizik jihatdan o‘rganiladi?	Eshitish chegarasi deganda nima tushuniladi?	Tovush kuchi va balandligi o‘rtasidagi farqni tushuntiring.	Eshitish sezuvchanligi qanday aniqlanadi? Misol keltiring.	Eshitish qobiliyatining yoshga qarab o‘zgarishini tushuntiring.
6.	Irodani buzilishi. Irodasizlik xulq-atvori	Iroda nima? Psixologik jihatdan ta’rif bering va uning asosiy funksiyalarini sanab bering. Tayanch iboralar: ongli harakat, qaror, erkinlik, maqsadlilik, ichki turtki.	Irodaning buzilishi tushunchasini izohlang. Tayanch iboralar: psixik buzilishlar, ixtiyoriy harakatlarning sustligi, qaror qabul qilishda muammo.	Irodasizlik (abuliy) nima? Uning psixologik va tashqi belgilarini yozing.	Irodasizlik xulq-atvorda qanday ko‘rinadi?	. Irodaning buzilish turlari haqida yozing.
7.		Irodaning buzilishi qaysi psixik kasalliklar bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin? Tayanch iboralar: depressiya, shizofreniya, nevrozlar, travmatik holatlar.	Irodasizlikning ijtimoiy va shaxsiy hayotga salbiy ta’siri qanday namoyon bo‘ladi? Tayanch iboralar: maqsadsizlik, motivatsiya yo‘qligi, muvaffaqiyatsizlik, tanazzul.	Irodaviy fazilatlarni rivojlantirish usullari haqida yozing.	Irodasizlik holatida psixologik yordam qanday bo‘lishi kerak?	Irodaning shakllanishi va rivojlanish bosqichlarini tavsiflang.
8.	Ko‘rish sezgisi va idroki va uning o‘rganish metodlari	Ko‘rish analizatorining asosiy qismlarini sanab bering	Retina (to‘r pardasi) qanday tuzilgan va unda qanday nerv hujayralari mavjud?	Ko‘rish sezgisi orqali qanday axborotlar olinadi?	Ko‘rish sezgisi bilan ko‘rish idroki o‘rtasidagi farq nimada?	Ko‘rish idroki va e’tibor o‘rtasidagi bog‘liqlikni tushuntiring.

9.		Ko‘rish idrokini o‘rganishda qo‘llaniladigan psixologik metodlarni sanab bering.	Eksperimental psixologiyada ko‘rish sezgisini o‘rganish uchun qanday testlar ishlatiladi?	Bolalarda ko‘rish idrokining shakllanish bosqichlari haqida so‘zlab bering.	Ko‘rish idroki rivojiga ijtimoiy omillar qanday ta’sir ko‘rsatadi?	Ko‘rish idrokining individual farqlari nimada namoyon bo‘ladi?
10.	Perseptiv timsollarning tashkil topishi: o‘rganish metodlari	Perseptiv timsol deganda nima tushuniladi?	Idrok jarayonida perseptiv timsolning qanday o‘rni bor?	Gestalt psixologiyasining perseptiv timsollar haqidagi asosiy g‘oyalari nimalardan iborat?	Persepsiya va appersepsiya tushunchalarini taqqoslang.	Perseptiv timsollarning barqarorlik xususiyati deganda nima tushuniladi?
11.		Eksperimental psixologiyada perseptiv timsollarni o‘rganishning asosiy metodlarini sanab bering.	Tajriba (eksperiment) jarayonida idrokni o‘rganish uchun qanday usullar qo‘llaniladi?	Idrokdagi illyuziyalar qanday sabablarga ko‘ra yuzaga keladi?	Psixofiziologik usullar yordamida perseptiv jarayonlarni qanday o‘lchash mumkin?	Perseptiv o‘rganish tushunchasini izohlang.
12.	Xissiyot va idrok: o‘rganish metodlari	Hissiyot (sezgi) tushunchasining psixologik mazmunini izohlang.	Hissiyot va idrok o‘rtasidagi asosiy farq nimada?	Idrokning asosiy xususiyatlarini sanab bering.	Hissiy idrok nima va u qanday shakllanadi?	Hissiyot va idrokning o‘zaro ta’siri qanday namoyon bo‘ladi?
13.		Idrok tushunchasini ta’riflab bering	Sezgi analizatorlari qanday turlarga bo‘linadi?	Idrok jarayonining bosqichlarini tushuntiring.	Hissiyotlarning fiziologik asosi nimalardan iborat?	Idrokni o‘rganishda eksperimental psixologiyada qo‘llaniladigan metodlarni sanang.
14.	Ranglarni idrok qilish: o‘rganish metodlari	Rang idrokining fiziologik asosi nimalardan iborat?	Qarama-qarshi ranglar nazariyasining mazmunini izohlang.	Ranglarning psixologik ta’siri qanday namoyon bo‘ladi?	Ranglarni idrok qilishni o‘rganishda ishlatiladigan asosiy psixologik metodlar qaysilar?	Rang idrokining madaniy va ijtimoiy omillar bilan bog‘liqligini tushuntiring.
15.		Ko‘z to‘r pardasidagi konuslar qanday vazifani bajaradi?	Qarama-qarshi ranglar nazariyasining mazmunini izohlang.	Rang idrokidagi individual farqlar (masalan, daltonizm) nimada ifodalanadi?	Rang idrokini o‘rganishda psixofiziologik (biologik) o‘lchovlar qanday ahamiyatga ega?	Rang idroki tadqiqotlarining amaliy qo‘llanilishi (dizayn, reklama, ta’lim, tibbiyotda) haqida yozing.
16.	Idrok illyuziyasi	Idrok illyuziyasi deganda nima tushuniladi?	Idrok illyuziyalari va gallyutsinatsiyalar o‘rtasidagi farq nimada?	Optik illyuziyalarga misollar keltiring.	Harakat illyuziyalari (masalan, avtokinema effekti) qanday hodisadir?	Illyuziyani o‘rganish uchun qo‘llaniladigan laboratoriya tajribalari haqida yozing.

17.		Illyuziya yuzaga kelishining asosiy sabablari nimalardan iborat?	Idrok illyuziyalarining fiziologik asosi qanday izohlanadi?	Kontrast va kontekstdan kelib chiqadigan illyuziyalar haqida so‘zlab bering.	Eksperimental psixologiyada idrok illyuziyalarini o‘rganish metodlari qaysilar?	Kuzatish metodi yordamida illyuziyalarni qanday tahlil qilish mumkin?
18.	Idrokning murakkab shakllari va ularning o‘rganish metodlari	Idrokning murakkab shakllari deganda nimani tushunasiz?	Fazoviy idrokning asosiy xususiyatlarini tushuntiring.	Vaqtni idrok qilish psixologik jihatdan qanday kechadi?	Emotsional idrok nima va u qanday sharoitda yuzaga keladi?	Murakkab idrok shakllarining shakllanishiga e’tibor va xotiraning ta’sirini izohlang.
19.		Predmetli idrok nima va u qanday shakllanadi?	Harakatni idrok qilish qanday mexanizmlar orqali amalga oshadi?	Shaxs idrokining (insonni idrok etish) o‘ziga xos xususiyatlarini sanab bering.	Eksperimental psixologiyada idrokning fazoviy, vaqtli va predmetli turlarini qanday solishtirish mumkin?	Idrokning murakkab shakllarini o‘rganishda kompyuter texnologiyalarining (VR, 3D simulyatsiyalar) o‘rni qanday?
20.	Yosh va jins xususiyatlari faollikdagi ixtiyorilikga ta’siri	Faollik nima va u psixologiyada qanday turlarga bo‘linadi?	O‘smirlik davrida ixtiyoriylik jarayonlarida qanday o‘zgarishlar yuz beradi?	Jins xususiyatlari ixtiyoriylikka qanday ta’sir etadi?	Eksperimental psixologiyada yosh farqlarini o‘rganish uchun qanday tajribalar o‘tkaziladi?	Yoshga oid psixofiziologik o‘zgarishlar ixtiyoriylikka qanday ta’sir qiladi?
21.		Yosh omili ixtiyoriylikning shakllanishiga qanday ta’sir ko‘rsatadi?	Kattalarda ixtiyoriy harakatlarning psixologik xususiyatlarini tushuntiring.	Eksperimental psixologiyada yosh farqlarini o‘rganish uchun qanday tajribalar o‘tkaziladi?	So‘rovnoma va test metodlari yordamida jins farqlarini qanday o‘rganish mumkin?	Jinsga oid ijtimoiy stereotiplar ixtiyoriylik jarayonlariga qanday ta’sir etadi?
22.	Diqqatning barqarorligini o‘rganish xususiyatlari	Diqqat tushunchasini psixologik jihatdan ta’riflab bering	Diqqatning barqarorligini o‘rganishda eksperimental psixologiyada qo‘llaniladigan asosiy metodlar qaysilar?	Diqqatning barqarorligini o‘lchashda reaksiya vaqti qanday rol o‘ynaydi?	Diqqatning barqarorligi yosh omiliga ko‘ra qanday farqlanadi?	Diqqatning barqarorligi jinsiy farqlarga ko‘ra qanday namoyon bo‘ladi?
23.		Diqqatning barqarorligi deganda nima tushuniladi?	Diqqatning barqarorligini oshirish uchun qanday mashq va treninglar qo‘llaniladi?	Diqqatning barqarorligini o‘rganishda psixofiziologik usullar (EEG, yurak urishi) qanday yordam beradi?	Diqqatning barqarorligini o‘rganish natijalari ta’lim va mehnat psixologiyasida qanday qo‘llaniladi?	Diqqatni barqaror o‘rganish bo‘yicha zamonaviy eksperimental tadqiqot usullarini sanang.

24.	Diqqatning ko‘chuvchanligi va taqsimlanishini o‘rganish	Diqqatning taqsimlanishi (distribution) nima?	Diqqatning ko‘chuvchanligi inson faoliyatida qanday ahamiyatga ega?	Diqqatni ko‘chirish jarayoniga ta’sir qiluvchi psixologik omillarni sanab bering.	Diqqatning taqsimlanishini o‘rganishda qo‘llaniladigan eksperimental metodlarni sanang.	Diqqatni ko‘chirish va taqsimlash jarayonlarida charchoqning ta’siri qanday bo‘ladi?
25.		Diqqatning ko‘chuvchanligi va taqsimlanishi o‘rtasidagi asosiy farq nimada?	Diqqatning taqsimlanishi bir vaqtning o‘zida nechta faoliyatga qaratilishi bilan qanday bog‘liq?	Diqqatning taqsimlanishiga ta’sir etuvchi omillar nimalardan iborat?	Eksperimental psixologiyada diqqatni o‘rganishda kuzatish metodi qanday qo‘llaniladi?	Diqqatning taqsimlanishi va ish unumdorligi o‘rtasidagi bog‘liqlikni izohlang.
26.	Qisqa muddatli xotiraning hajmini o‘rganish	Qisqa muddatli xotiraning asosiy vazifasi nimadan iborat?	Qisqa muddatli va uzoq muddatli xotira o‘rtasidagi farq nimada?	Qisqa muddatli xotiraning o‘rtacha hajmi nechta birlikdan iborat (Miller qonuniga ko‘ra)?	Millerning “7±2” qonuni nimani anglatadi? Qisqa muddatli xotiraning davomiyligi qancha vaqtni tashkil etadi?	Jins farqlari qisqa muddatli xotira hajmida qanday namoyon bo‘ladi?
27.		Qisqa muddatli xotiraning hajmini aniqlashda qanday eksperimental metodlar qo‘llaniladi?	So‘zlar yoki harflar qatori yordamida xotira hajmini o‘lchash qanday amalga oshiriladi?	Xotira hajmini o‘rganishda e’tiborning ahamiyati qanday?	Xotira hajmiga hissiy holatlarning ta’siri haqida so‘zlab bering.	Qisqa muddatli xotira hajmini o‘rganishda kompyuter dasturlaridan qanday foydalaniladi?
28.	Operativ xotirani o‘rganish	Operativ xotira tushunchasini ta’riflab bering.	Operativ xotira boshqa xotira turlaridan (qisqa va uzoq muddatli) nimasi bilan farq qiladi?	Operativ xotira jarayonida axborot qanday saqlanadi va qayta ishlanadi?	Operativ xotiraning asosiy funksiyalarini sanab bering.	Operativ xotiraning ishlashi diqqat jarayoni bilan qanday bog‘liq?
29.	So‘z-mantiqiy va obrazli xotirani o‘rganish metodikasi	Xotiraning asosiy turlari nimalardan iborat?	So‘z-mantiqiy xotira (verbal-logik xotira) deganda nima tushuniladi?	Obrazli xotira nima va u qanday shakllanadi?	So‘z-mantiqiy xotira va obrazli xotira o‘rtasidagi asosiy farq nimada?	So‘z-mantiqiy xotira tafakkur bilan qanday bog‘liq?
30.	Tafakkur va nutq haqida umumiy tushuncha va xususiyati	Tafakkur (fikrlash) tushunchasini psixologik nuqtai nazardan ta’riflab bering.	Nutq tushunchasining psixologik mazmunini izohlang.	Tafakkur va nutq o‘rtasidagi o‘zaro bog‘liqlik nimada namoyon bo‘ladi?	Nutqning asosiy turlari (ichki va tashqi nutq) haqida so‘zlab bering.	Tafakkurning muammoli vaziyatlarda namoyon bo‘lishini tushuntiring.

31.	Tafakkur jarayoniga psixologik omillarning ta’siri	Tafakkur jarayoni deganda nimani tushunasiz?	Diqqatning tafakkur jarayoniga ta’siri qanday namoyon bo‘ladi?	Xotiraning tafakkurdagi o‘rni va ahamiyati nimada?	Motivatsiya tafakkurning faolligi va yo‘nalganligini qanday belgilaydi?	Shaxsning tajribasi va bilim darajasi tafakkur sifatiga qanday ta’sir etadi?
32.	Tafakkurni eksperimental usullar yordamida tadqiq etish.	Tafakkur jarayonini eksperimental usullar bilan tadqiq etishning asosiy maqsadi nima?	Psixofiziologik usullardan (EEG yoki fMRI) foydalanish tafakkur tadqiqotlariga qanday qo‘shimcha ma’lumot beradi?	So‘rovnoma va retrospektiv hisobotlar eksperimental natijalarni qanday to‘ldiradi? Ularning zaif tomonlari nimalar?	Etika nuqtai nazaridan tafakkur bo‘yicha eksperiment o‘tkazishda nimalarga e’tibor berish lozim?	Tafakkurni o‘rganishda kelajakdagi yo‘nalishlar yoki yangi metodlarni keltiring (qisqacha).